

v duchu povojnového kotěrovského umierneného klasicizmu. Gahura sa v Zlíne ujal funkcie hlavného architekta mesta. Roku 1925 navrhol nový regulačný plán založený opäť na princípe „mesta v záhradách“, s obytnými štvrtami Letnou a Zálešnou. V tomto čase projektoval aj prvé typy rodinných domčekov, spočiatku ešte so sedlovou strechou (Zálešná), neskôr už s rovnými strechami (v kolóniách Letná a Nad ovčírnu). F. L. Gahura, hoci nikdy nebol zamestnancom firmy, ale mestským architektom, prispel v dvadsiatych rokoch veľmi významne k formovaniu zlínskeho architektonického a urbanistického názoru stavbami ako prvé penziónaty a závodná nemocnica, riešenými pavilónovým spôsobom, a škola s dvoma roztvorenými krídlami, ktorá je prvou charakteristickou stavbou nového zlínskeho centra. V týchto Gahurových stavbách sa postupne vyvíjal aj systém tzv. zlínskeho skeletu. Aj neskoršia Gahurova tvorba — obchodný dom na Náměstí práce (1930) a Památník Tomáša Bařu (1932—1933), dnes Dom umenia, používa tento konštrukčný systém.

Prílivom mladých pracovníkov získavala firma postupne odborníkov, ktorí od druhej polovice dvadsiatych rokov formovali profil jej architektonickej a stavebnej činnosti. Spomedzi nich treba spomenúť napr. staviteľa Arnořta Sehnala, považovaného za autora typického okrúhleho železobetónového stĺpu a jeho debnenia. Z architektov prišiel do Zlína roku 1927 absolvent Janákovej špeciálky na UMPRUM Antonín Vítek a roku 1930 Vladimír Karfík, ktorého „najal“ Jan Bařa pri svojej návšteve v Chicagu, kde vtedy Karfík pracoval u architektonickej firmy Hollabird & Roth a v ateliéri F. L. Wrighta.⁷ Takto sa okolo roku 1930 stabilizovala začiatočná skupina tvoriaca tzv. projektovú kanceláriu spoločnosti. Na jej čelo bol postavený 29-ročný Karfík. Neskôr v priebehu tridsiatych rokov bol tento kolektív doplnený ďalšími mladými architektmi ako Robertom H. Podzemným, Vladimírom Kubečkom⁸ a Jiřím Voženilkom,⁹ z ktorých každý svojím osobitným spôsobom prispel k charakteristickému obrazu zlínskej architektúry.

Je zaujímavé porovnávať nástup modernej funkcionalistickej architektúry v Československu koncom dvadsiatych rokov s formovaním sa zlínskej architektúry. Tento pohľad je obzvlášť zaujímavý z hľadiska súčasnej kritiky „moderny“ s veľmi ostro formulovanými stanoviskami voči chybám, ktorých sa moderná architektúra dopustila. Architektonické diela boli väčšinou projektované ako sólové architektonické monumenty, kde človek často ostáva bokom. V Zlíne sa stretávame s modernou architektúrou, ktorá sa opiera o prvky šandardizácie, unifikaácie a typové, opakované projekty. Zlínska architektúra sa zaraďuje do prúdu československej moderny, vyrastá však organicky z funkcie, technológie a prevádzky priemyselnej budovy. Funkcia je hlavným motívom zlínskej architektúry. Továrenský konštruktívny štandard, ktorým je pole o rozmeroch 6,15 × 6,15 m, sa stal základným prvkom zlínskej architektúry. Tento tzv. „zlínsky modul“ vznikol na základe plánov, ktoré priviezol Tomáš Bařa asi roku 1927 z USA, kde sa používala osnova 20 × 20 stóp. Po prepočítaní na metrickú sústavu vznikol modul 6,15 m. Princíp rovnakého štvorcového poľa jednotlivých priemyselných budov nebol len štandardným prvkom. Zároveň dával možnosť za rovnakých podmienok porovnávať efektívnosť jednotlivých prevádzok a cestou súťaže ju zvyšovať, čo bola hlavná starosť pri stavbe výrobných budov. Konštruktívny štandard sa spájal so štandardom úžitkovým.

Modul 6,15 × 6,15 m je základom aj väčšiny budov slúžiacich verejným účelom, ako sú školy, internáty, spoločenské domy, sociálno-zdravotné ústavy, obchodné domy a i. Úlohou architekta bolo prispôsobiť dispozíciu budovy tomuto konštruktívnemu poľu. Modul je zároveň základným prostriedkom jednotného architektonického výrazu. Zlínska architektúra sa vyznačuje štýlovou jednotou s variantmi, vytváranými niekoľkými spôsobmi: zmenou proporcií výplňového muriva v železobetónovej konštrukcii, obmenami proporcií okenných otvorov voči výplňovému murivu a dopĺňovaním predchádzajúcich dvoch spôsobov inými motívmi, ktoré prispievajú k charakterizovaniu účelu